

(0138)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

ENTRE ELLS

—No vindria mal un bon terremoto á Espanya, ¿veritat?

—¡Ja ho crech!... Alló sí que sería una vinya, ab tants enterros y funerals...

MÚSICA, senyors, música!
Sense una mica de música, las sessions del Congrés dedicades al *lío* de la Companyia Vasco-Castellana perden un noranta per cent del seu efecte... Casi tant com han perdut els pobres acreedors de la famosa Companyia.

L'escàndol ha sigut dels grossos. Y 'ls personatges qu' en éll han intervingut, també. *Nada* menos que vé a resultar que al davant de la Junta Directiva ó Consell d' Administració d' una Companyia contra la qual pesa en el jutjat de Bilbao una demanda per estafa, hi figura don Camilo Polavieja.

Aludit directament el general y posat en el cas d' haver de respondre, ho ha fet de la única manera que tal volta podria ferho; això es, deixant a la Vasco-Castellana completament a un costat y posant en mans dels que l' escoltaven la seva historia y la seva honrada.

Y lo més curiós es que fins potser sigui cert que 'ls senyors de la Junta no 'n sapigan una paraula dels enredos de la Companyia.

«Son tan freqüents els cassos en que un polítich deixa el seu nom pera figurar en una Directiva, sense pèndres avans la molestia d' averiguar de qué 's tracta!»

Un periódich, de gran competència en aquests assumptos, ho explicava un dia ab admirable precisió.

«Si a cualquiera de nuestros personajes políticos —deya— le propusiera algún vender su influencia por dinero, seguramente no saldría por la puerta el que se atreviese a hacer la oferta. En nuestro carácter quiétesco y fundamentalmente honrado, tal proposición equivale a un insulto.

«Pero viene un caballero a quien nadie conoce, les ofrece un puesto en esta ó en la otra Sociedad por el que van a percibir 1,000 ó 1,500 pesetas mensuales, sin nada que hacer, con libertad para seguir frecuentando los Cuerpos Colegiales, y el recuerdo de los cotidianos ahogos, los requerimientos conyugales, los gascillos secretos, la vespertina partida en el Casino y el problema veraniego, todo se une para que se cierren los ojos y no se quiera saber, cual el que no lee los periódicos al día siguiente de haberse encontrado algo en la calle.»

«Si 'l cas de la Vasco-Castellana es ó no es aquest, ja 'ns guardarem nosaltres de dirho.

La únich que podem assegurar es que 'l nom de 'n Polavieja, barrejat ab aquest assumpto, va y vé avuy per tot arreu;

Quitte la Companyia, después d' haver rebut d' una multitud de cándits set ó vuyt milions, no té un clau, Y que entre 'ls anuncis d' un periódich financier se 'n hi vey a quest dia un que deya aixis:

«1,000 pesetas nominales en obligaciones del ferrocarril Vasco-Castellano, se dan en cinco pesetas.» Y rodia la bola.

PIR-PAF

De les terres tràgiques de Rússia ve una terrible estadística. Durant l'any 1908, el govern del Czar ha fet matar a 792 demòcrates i revolucionaris. Els presos i els desterrats a la glaçada Sibèria es compten per dotzenes de milers.

I aquest règim de sang el sostenen França i Anglaterra, per motius diplomàtics, facilitant diners a l'autocrata rus. Ara mateix s'ha cobert a Londres i a París un nou emprèstit de 1,500 milions de francs. Els socialistes francesos, am tota la raó, califiquen aqueixes operacions financieres d'«emprèstits assassins» (emprunts meurtriers).

Doncs bé: resulta que poc a poc, Espanya va contribuint a n'aqueixos emprèstits. Cada dia's coliquen aquí major nombre de valors russos. Actualment n'hi ha de colocats algunes dotzenes de milions de francs.

¿Per què, aquí on no hi ha ni motius diplomàtics, s'ajuda indirectament a un règim d'oprobri que en un sol any executa a 792 reus polítics i que's prepara a executar-ne molts més?

Discussions académicas

Las lleys més fermes són las naturals, fixadas per l'observació y l'experiència. A las colectivitats humanas hi ha lleys naturals, independentes de qualsevol sanció, que 's manifesten clarament en la costum. Una colectivitat humana, constituída

en Estat, tindrà lleys fermes si codifica las costums. Llaboras la ley será consentida lliurement pels ciutadans, que no-s hi trobaran may oprimits.

Lo qu' es que l'agenciós dels homes en las perfeccions espirituals, no-s fa per etapas ben limitadas; sempre n' hi ha que van davant, com n' hi ha que 's quedan endarrera de la gran-massa social. Pels endarrerits, la tutela es la solució justa, que no pertorba 'l funcionament de la ley. Pero pels devants, y per la mateixa massa social ascendent, s'han d' anar fent lleys noves que assegurin noves llibertats.

«El problema legislatiu es el d' anticiparse a l'evolució, obrint el camí cap amunt a la colectivitat nacional. ¿Fins a quin punt té poder l' Estat pera aquesta anticipació? Si es pera donar majors llibertats, el poder es ilimitat, ja que l' Estat té la força pera impedir l' abús de llibertat. El manteniment de lleys antiquadas, per més qu' hagin estat naturals y justas, se torna despotisme quant els ciutadans, pochos ó molts, han cambiat de costums. Necessitats noves, major amplitud de pensament y major benestar, abolicio de dogmas; es a dir, vida nova, implica necessàriament una lligislació cada vegada més lliberal.

Si els devaners son realment forts, arrossegaran a la massa inerte, y llavoras será la gent qui s' adaptará a la ley, fentla natural y justa, acostumantshi. Si son pochos y febles, ó bé la ley no s' arribará a promulgar, ó bé no será aplicada, per la resistència impassible de la massa.

A Espanya, de ley substantiva, referent a la llibertat, no se n' ha votat cap més—fa uns quantos anys,—que la de Jurisdiccions, y las circunstanciais suspensions de las garantias constitucionals. Lo qual significa irrefutablement que no hi ha un nucli devanter prou fort pera exigir del Estat majors llibertats. Pera ajudar a la formació d' aquest nucli, hi ha medis també a la disposició del Estat; lleys complementarias qu' estatuheixen l' educació del poble y que li milloran las subsistencias, l' habitació, la salut. D' aqueixas jo no sé que se n' hagi votat cap.

Un' última categoria de lleys complementarias es la d' organizació dels poders públics, distribució de funcions y de prerrogativas a las corporacions qu' administran els béns de la nació. Aquesta categoria, l' inferior, es la que molt sovint se posa per damunt de las otras. Que si hi haurá provincias ó hi haurá regións; que si federal, que si unitaria; que si 'ls Ajuntaments tindrán tres comissions permanentes ó quatre; que si las Diputacions provinciales han de suprimirse; que si els arcaldes serán del govern ó del poble... Tot té la seva importancia, es cert. Pero sense llibertats efectivas, sense igualtat de tothom davant de la ley, sense sanitat y aliments baratos, sense educació que fassi homes y ciutadans, digueume ¿no es veritat que lo demés val ben poca cosa?

En cambi, ab el funcionament normal d' un Estat obert a las llibertats, cada dia més amples; ocupat de satisfar, cada dia més adequadament, las necessitats del cos y del esperit dels ciutadans, aquellas lleys administrativas, tenen de venir per forza, tan ajustadas a la realitat nacional, que no s' ha de temer que 's deroguen de fet un pich promulgadas, com succeheix ara tan sovint.

Tot això, pera arribar a l' observació de que la ley d' Administració Local es una ley «administrativa». De la seva fora real n' es testimoni ja avans de regir la senopida discussió que promou al Parlament. Dos anys portan els diputats de discursar. Solsament s' aviva la discussió quant per incidència tocan una cosa viva; com ara ab el pretext de las «mancomunidades» tornarán al problema catalán, y a las coherentes insinuacions que comporta.

Nou tornen en pro, nou en contra, discursos por alusiones, rectificaciones; réplicas y contra-réplicas, dúplicas, y «cuatro palabras» més ha gastat el Senat pera no passar de la totalitat del projecte; qu' es com no haver avançat gens. Y vingan declaracions de principis, y exposicions académicas, y repeticions de lo qu' ha anat a fer la Solidaritat catalana al Parlament.

La ley se votará, ab las «mancomunidades» d' Ajuntaments y Diputacions Provinciales, taxativament limitadas a obras públicas y a transferencias menudas. D' això els autonomistas de Real Orden en diuen «comensar a fersse reñoneixen la personalidad de Catalunya.» «Com si tan de renou de «mancomunidades» passés d' una práctica administrativa vigena als Estats unitarios com Fransa, Italia y Prusia!

«Pero encare que no fos aixís, encare que la ley nova autorís un embrió de organisme regional ¿creureu que sería un bé positiu? ¿No hem vist en tot un siglo a las revolucions politicas triunfantas votar paquets, arrobos, toneladas de lleys pera instituir democracias que may han arribat a funcionar normalment? Ja ha passat l' hora de crear, per ley, autonomias politicas, ara s' ha de anar a fer homes que se la prenguin l' autonomia, que la practiquin y que l' imposin. Las lleys que tendeixin a n' aquesta fi serán las bonas.

De llibertat, no 'n diuen res a l' Administració Local y Provincial. D' intervenció del ciutadà a las funcions públicas ja n' ha dit la nova ley electoral, establint categorias d' interventors als censos y als escrutinis pera apartar als que no pagan contribució ó no pertencien a agrupacions conservadoras per essencia. Ara, l' Administració ens ficará els regidors corporatius als Ajuntaments; pera repetir més sovint las tan aplaudidas representacions de la Junta de Vocals Asociats.

«Lo positiu de la ley que ab tanta paciència ens va encolomant el Sr. Maura es, donchs, una minva dels drets electorals del ciutadà. Lo demés es com las casacas d' aquells soldats... Tant se val si 'ls hi poseu grogas com verdas: de totas maneras han de fume 'l camp!»

MAGÍ PONS

Sensaciones de Madrid

DIFÍCILMENT podria explicar-vos, amics meus, els qui os havén ja acostumat a llegir-me cada dissete, quina ombra de tristor i aclaparament pesa aquests dies sobre mi. Me trobo a Madrid; i jamai havia pogut sentir, com ara l'immensa, l'irreparable separació espiritual entre aquesta terra i la nostra, i fins a quin punt hi ha, per sobre la qüestió catalana, la paraula *Insoluble* escrita no sé en quin invisible cartell negre.

Per tot arreu ont vaig, en l'aire, en el cel, en la mirada dels transeunts qui'm refregien tot passant, en el sò de les veus, en l'emanació casi imperceptible de les coses, jo *palpo* aqueixa extranya insolita que m'aporta la convicció de la cosa fatal... Fins os diré que no'm sento jo *mateix*, en aquests dies d'exil voluntari.—Avui, abans de posar-me a escriure pera vosaltres les paraules de costum, m'he passat, melancòlic, un llarg silenci de quietut, trobant-me incapaç de la feina obligada, sentint-me l'intel·ligencia opresa, emboirada, fosca, per l'influencia de l'ambient desacomumat i exòtic.

No sabria, doncs, avui, en aquest moment de pessimisme (tan poc armònic amb la mèua naturalesa d'optimista), no sabria parlar-vos més que d'anorrança.—Deixeu que tracti de brodar pera vosaltres, en unes linies, una impressió de bon fill anyorívol de la mare terra, paraules incoherents i desmanayades per la meteixa situació d'esperit en que foren escrites, i que'm permeto dedicar-vos pera que'm feu l'almoína d'una recordança compassiva.

Dijumenge. El cel es blau. Ni un núvol. Una fredor intensíssima. Trobant-me sol en la cel·la de la mèua hosteria de viatge, sol amb la melangia d'aquestes diades qui pesen sobre els meus nívirs vibrants a la menor emoció, un bon amic catalá m'aporta, en la seua visita, un doble consol de paisanatge i germanor de pensament. L'amic, gloria de l'intel·lecte catalá present, m'invita a un llarg passeig per les afores de Madrid, ont el record d'en Goya flota dispers en l'aire. La tentació es irresistible; i am l'amic i la seua noble i gentil companyia, surto. Tristor del dijumenge, qui tanca les botigues sobre la grisor dels carrers freds i allunya les gents de les vies acostumades! Sortim de la gran Vila. La serra, allà enfora, blanqueja, curulla de neu, en l'horitzó. Colles de gent menestrals s'en van a la Bombilla, en aquesta diada d'il·lusió. Per un camí qui's perd entre casones baixes, uns *golfos*, fredolents i corvats, son conduits no sé ont, entre policies. Allà baix, el riú, miserable, s'escola entre la monotonia dels *lavaderos*. Posades sòrdides obren el pati d'entrada, sota un encruenament de vigues, allunyant un corredor fosc més enllá dels carros qui dormen sobre l'humitat verdosa. En els reguerols del camí, crestalls de gel cobreixen les aigües llotoses. Un aire penetrant, intolerable, vé d'allà enfora, arriba als ossos, glaça les potencies. En el buit de solars pera edificar, entre barres negres, sobre un acaramullament inopinat de restes, d'ont puen bavarades fèdides, uns infantons se persegueixen. Dones misèrrimes, envollades am mocadors indefinits de color, allarguen la mà, tot passant, mentres am l'altra sostenen; sobre l'espall, criatures espellicades i brutíssimes, el caparró entre draps, els ulls closos entre parpels lloganyosos i coberts de costres. I allà a la dreta, sobre un parc tancat i ombrirol, el palau d'Orient, obscur i sinistre, extén les seues colomades a la claror moribonda. Es tot un símbol.

Com vaig anyorar-te, aleshores, Catalunya! Sota el cel d'horabaixa, el nostre plet nacional va esdevenir sensació. Ploraven les coses a la mort del sol. I va semblar-me que, en el llunyedar dé ponent, ont uns núvols divagaven sobre la *sierra*, la mar llatina nostra s'expandia el seu blau celestial, promesa de rutes infinites, caminal de les terres clàssiques i gloriores, sustentacle de les illes lluminoses.

«Veuu allà?—m'anava dient l'amic.—Això es la *Pradera de San Isidro*, coberta d'un aire de sainet clàssic... Això es *San Antonio de la Florida*, pobre temple, qui mostra en l'interior insignificant la maravel·la de les pintures de Goya, entrant un paisatge funerari i depriment. Es tot un país, tota una raça. I la raça mèua, alegre i musical, plorava dins mi.

GABRIEL ALOMAR

En defensa del senyor Azzati

Aixis com hi ha nacions desgraciadas que, perque no tenen els papers en regla, 's disputan la maternitat d' un fill il·lustre, donant lloch a disputas y controversias entre 'ls respectius historiadors, hi ha també homes il·lustres que tenen la satisfacció de contar ab dos patrias. L' Azzati es un d' aquests.

Hi ha qui vé al món per fer de guerrero, de poeta ó de beco, y n' hi han que neixen per ser patriotas, com podrian néixer guenyos ó setmesons. Néixer ab dos patrias, ans que defecte es abundancia, com el qui neix ab sis dits a cada mà. Y lo que abunda, no *dura*; com diuen els compatriotas de Cervantes. Sobretot nosaltres, els catalans, que renim una patria xica y una patria gran, no hem de considerar anomalia el tenir dugas patrias grossas.

El qui té la fortuna de trobar-se en aquest cas es com el coix que s' apoya en dugas crosas: fa servir las a la mida del seu gust. Mentres una l' aguantat, l' altra pot servir pera pegar impunement al próxim.

M' explico que l' Azzati no volgués ser soldat d' Espanya ni d' Italia. Considereu que 'ls dos Estats son monárquichs, y ell, com a bon republicà, ha de fer de pencas quan se tracta d' anar a servir al rey. També deu tenir-se en compte que d' ingressar a las filas italianas, ab motiu de la *Triplice*, li cabia ha

possibilitat d' haver de combatre a la República francesa. *Nada* menos que a la República! Podia dignament arriscarshi? Essent al servey d' Espanya, y en plena guerra, hauria hagut de combatre'n tres de Republicas: la Nort-americana, la Filipina y la Cubana, encare que las dos últimas se trobessin, com diuen els castellans, en estado de canuto. Per xó l' Azzati, al igual que 'l protagonista del *Castell dels tres dragons*, si com a patriota s' hauria batut per Italia ó per Espanya, com a republicà no podia de cap de las maneras. Sembla imposile que la obcecació política siga tan gran que ningú haja atinat en las poderosissimas rahons que quedan estampadas.

Que sigan un Lerroux (apellido francés) y un Azzati (apellido italiá) els que avuy representan genuinament la patria gran tampoch ha d' cansarnos sorpresa. Si un Condestable de Borbón (francés) y un cardenal Alberoni (italiá) han jugat tan bell paper en la historia nacional, ¿qui 'ns assegura que no poden repetir-se els fets passats? Ja ho manifesten els gabatxos que 'l nom no fa la cosa.

Qui podria queixarse de tal ascendent es la nissaga dominadora, de la qual hi cabria sospitar si per impotencia ó ineptitud abdica de la genuina representació de la unitat nacional. Que s' hi enfadessin els Guzmán, els Pérez del Pulgar, els González de Córdoba, els Tellez, els Rodrigo, els Girón, els Montero de Espinosa, els Gutiérrez de la Vega, etc., etc., que un dia sobreixiren ó acaparenen la direcció del país, *santo y bueno*, pero... ¡nosaltres?

D' altra banda, a cada moment fem manifestacions de volguer *europeïssarnos*; no passa dia que a l' un puesto ó al altre no 's demani que vingan mestres estrangers a ensenyarnos, a obrirnos las potencias, a treure'ns la llana del clatell. Donchs, si la primera Universitat espanyola es el Parlament, qu' es allí hont ensenyan de viure, ¿cóm no han d' entrarhi a portarnos nova sava, grans iniciativas y baf de progrés els que senten corre per sas venas sanch més ó menos estrangera?

Tornant a lo que deya al comensament, es comprensible la indecisió, el dupte en l' home que té la sort de contar ab dos patrias grans, avans no 's determina per una d' ellas; ab molt més motiu quan tenen tants punts de semblansa. Las dos patrias de l' Azzati contan ab bon cabal de records historichs; l' una y l' altra han dominat el món en passadas épocas; l' una y l' altra tenen superbas joyas d' art; si l' una ha sigut el bressol del Papat, l' altra ha fet el niu a la Inquisició; si l' una té una maravel·la del món qu' es Sant Pere, l' altra posseheix una maravel·la com l' Escorial; si l' una té la Calabria, l' altra té Sierra Morena. En una cosa 's diferencian: que si Italia es la terra dels macarrons, Espanya té l' clàssich *puchero*, menos célebre, pero sempre més nutritiu.

No'm figuro tan positivista al Azzati que haja influint aquesta última consideració en son determini. Prefereixo buscarhi una determinant més llógica. La posició d' un home sense patria ha de ser de lo més terrible que pot imaginarse; sobre tot quan no 's conta ab capitals ni ab interessos. Y l' Azzati, entre decantarse a la patria que 's mou, que trontolla, que tremola, que no está segura, que tal vegada está a punt d' enfonsarse y desaparèixer, se queda a la ferma, a la incommovible, a la que aguantat, a la que produheix els cigrons. O sinó, observeu com la seva declaració oficial de nacionalitat espanyola ha sigut después dels teratremols de Messina y Reggio. En el seu lloch, tothom hauria fet lo mateix. L' únich que hi ha es qu' en son lloch ningú voldria trobarshi.

En fi, el cas Azzati se presta a un nou *Judici de Salomón*, pero al revés. Allí foren dos mares que 's disputavan un fill; aquí es un fill que tria entre dos mares—Italia y Espanya—y com l' home no pot partirse pel mitj, escull la que pot donarli més profit.

Jo crech que si Salomón tingüés de resoldre l' conflicte agafaria al Azzati, li lligaria un parell de carabasses al cos, l' embarcaria y l' plantaria al aygua del mar Mediterrani; al bell mitj de las costas, a una distancia igual de las platjas dels dos paissos. Y después, que Deu de la Naturalesa, mare de tots, disposés com volgués. Hont las onadas el traginessin, aquella fora la verdadera mare. L' Azzati no ha volgut elegir un procediment mitj-eval, un judici de Deu; com a bon liberal, ha fet us del lliure albedriu. Alegrém-nosen; que l' adquisició d' un cap de brot com ell bé compensa a Espanya de la perdua dels deu mil y pico de miserables emigrants que l' han abandonada.

Ab lo qual se prova una vegada més el seu talent: allí hont els propis no hi troban ni una engruna de pa ell encare hi cull una coca ensucrada. No en vá la religió oficial es la catòlica; pera recordarnos sempre aquellas paraulas del Evangeli:

«Els últims serán els primers.»

XIMPLICI PAPANATAS

El bon lliure-pensador no s' ha de resignar a viure en un pis que hi hagin escarabats.—***

nyor Sol?

Res.

En el fons de la seva llarga y biliosa arenga, ribetjada—*cómo no!*—ab els aplausos dels conspicuos liberals, no s' hi ven altre cosa que las ganas de fer mal a Catalunya, apilant obstacles en el camí de las sevas lligitimas aspiracions.

Que l' catalanisme es una careta qu' encubreix intencions aviesas; que l' nacionalisme es separatista; que l' ideal de Catalunya es imposarse al resto d'

Espanya y fer d' ella mangas y capirotos... Tals son, en essencia, las originals y luminosas ideas que brillan sobre'l fons gris, tetrico, obscur, de la seva peroració desditzada.

Un hermano Ullet ó en Careaga no ho hanrian fet pitjor.

Comprenem molt bé que El Imparcial, El Liberal, El Heraldo y demás companys de trust aplaudeixin á don Joan y posin el seu discurs als núvols.

Catalunya—naturalment!—no opina com aquests senyors, y per xó, llegint las xavacanadas del senador-diputat, no pot fer més que dugas cosas: Clavar-se á riure.

Y posarse un dit al mitj del front, bellugantlo ab aquell moviment tan característich que fins las criaturas l' entenen.

Quina desgracia! No ho saben? La catedral de Toledo s' enfonsa.

Ja cal que'l Govern s' apressuri á donar al clero una bona picossada pera adobarla desseguida.

De la reparació de las escuelas freqüentadas pels fills del poble y bastant més arruinadas que la catedral de Toledo, ja'n parlarem més endavant.

Els del bloch, ó com si diguessim la societat industrial Moret, Canalejas y companyia, tractan de venir á celebrar un meeting de propaganda á Barcelona.

Magnífica ideal! Pero quín serà aixó? El diumenge de Carnestoltes ó'l día d' anarlo á enterrar?

Capítul extranger. De cóm se gastan els diners els ricatxos de Nova York.

La senyora Gould, una americana que no s' ha d' escarrassar gayre pera guanyarse las vessas, va tenir l' altre día l' amabilitat de convidar á sopar als seus amichs.

Y ¿saben quant y costarli cada cubert? Cent duros rodons. ¿Qué rediantre devía donalshi la senyora Gould als seus convidats pera poderse gastar cent duros per barba?

Aquí no hi cab altre menü que'l que en certa ocasió ens explicava un humorista:

Sopa: Cervells de canari. Peix: Sirena. Rostit: Fénix trufat. Postres: Pomas del arbre del Paradís. Y aixis per aquest tenor.

Ell, dali que dali. L' emperador d' Alemania ja se'n ha tornat á anar de la muy.

Aréngant l' altre día á un regiment de Guardias que acabava de celebrar una festa, va pronunciar aquestes significativas paraules:

«Es possible que's presentin horas graves, en las que la patria y'l vostre jefe posarán en vosaltres la seva esperança...» «Si'l cas arriba, mostreu que sabeu ser homes.» «Quín empenyo té aquest home en que'l gos rabihí!» «Será potser qüestió de posarli un bossal? No al gos, nó...»

Segons llegim al diari carlo-regionalista de Manresa El Pla de Bages, hi ha en aquella ciutat una associació religiosa infantil titulada Remadet del Nen Jesús.

Ay, Senyor! Ja veuen quin nom més delicat y poètic...

A una colla de criatures li diuen un bon remadet. Es cert que la literatura cristiana n' está plena d' aquests símbols d' animals de llana. Els catòlics diuen pastors als bisbes y ovelles als fidels.

Pero aixó de fer remats y remadets es una mica massa. Podrá esser poesia, pero es poesia de corral. Quín goig deu fer el Remadet del Nen Jesús de Manresa!

Potser fins han penjat una esquilla al coll de las criatures.

Per més que nosaltres l' hauriam penjada al coll del mossén cursi que ha inventat el nom.

Aquell indigne monument funerari que s' aixeca al Passeig de Gracia, en l' encrebament ab la Diagonal, porta quia. No solament es una vergonya pera el bon gust artístich, sino un' agravi pera' ls republicans barcelonins.

Aquell lloch es tot just el destínat al monument que ha d' alsarse al immortal mestre Pí y Margall. Y vetaquí que la mà oculta de la reaccio, que es una cosa més certa de lo que molts se pensan, ha fet de manera que's construixi allí mateix un adefessi de'n Falqués en lloch del monument.

Pero no' ls valdrá la jugada als seus autors. El monument de'n Pí y Margall serà construït allí, encare que calgui enderrocar l' adefessi de'n Falqués á cops de puny y á puntades de peu. Sí, senyors, y que consti. Lo dicho, Comendador.

Com tal vegada ja haurán observat els nostres lectors, la caricatura que publicuem en la primera página del present número es original de don Exoristo Salmerón y Garcia, fill del nostre inolvidable amich el diputat per Barcelona don Nicolau, mort per desgracia de Catalunya y d' Espanya.

LA CAMPANA té com un titol de gloria el ser el primer periòdic catalá que dona á llum un treball del novell y ja aventatjat caricaturista.

La mort de un rich es únicament sensible per la Iglesia quan no li deixa cap quarto. —***

PALAU D' ANGESOLA, 25 de janer

¿Qué fa'l senyor Alcalde? ¿Que no ho veu que si aixó dura, l' nostre poble's convertirá en un recó de Sierra Morena? En pochos días han sigut robadas tres ó quatre casas, entre las quals s' hi contan la d' un comerciant de robas y las dels dos capellans. ¿Vol dir que no val la pena de que'l Ajuntament s' ocupi un xich més de la pau del veïnat, torbada fa un quant temps per una pandilla de vidvidors?

Esperém que las justas lamentacions del poble queixós no cauran en sach foradat, com diuen els castellans.

Y si hi cauen, vostés mateixos, senyors del Municipi... Ja poden comensar á posarse cotó fluix á las orellas.

PLUJA MENUDA

¿Qué son aquestas disputas?...

Deu ó dotze ciutadans, els ulls fora de las órbitas, cridan com esperitats.

—¿Serán la nostra desgracia!

—¿Es mental! ¿No ho serán!

—¿Que's creu que' ls que las impugnan no ho tenen ben estudiat?

—¿Que's figura que nosaltres hem passat el temps badant?

—Veurá com als quatre días portarán un daltabaix.

—Veurá que serém felissos quan las tinguém funcionant.

—Vosté no hi entén pilota.

—Vosté no sab cap hont vá.

—Son un desditzat absurdo.

—Son el progrés y la pau.

—¿Somía-trytas!... —¿Pasteral!...

—¿Enreda pobles! —¿Bastaix!...

—Vaja, ja sé de qué parlan: ¡de las mancomunitats!

Neva.

Y'l pagés rumia:

—Aixó va bé. La sahó que la neu dona á la terra, portará' ls camps á bon port.

De no haverhi ara glassadas, ó ayguats ó vents massa forts, ¡ah! quín estiu se' ns espera de blat, de llegums, de tot!...

Neva.

Y'l ministre pensa:

—Aixó va bé. La sahó que la neu dona á la terra, favorirá' ls camps y' ls horts.

Aquest any sí que' ls pajosos, si no vé un desastre gros, podran pagar bitlo-bitlo totas las contribucions.

—Digas, nen; ¿la terra's mou?

—Sí, senyor.

—¿Cóm ho farías per demostrarm' ho ben bé?

—Vés!... El duria á Messina.

Al Teatro Moretista han deixat de fer función.

—¿Per disgustos en la empresa?

—¿Per qüestions entre' ls actors?

—¿Per no tenir un' obra bona?

—¿Per retrars d' algun teló?...

—No, senyor. ¿Vol que li digui?

—¿Per falta d' espectadors!

—¿Es cert que'l Govern de Russia acaba de realisar un altre empréstit?

—Tremendo, aterrador, colossal.

—Pero ¿per qué' ls necessita tant milions el senyor zar?

—¿Per qué?... ¡Vaya una pregunta!

—¿Es dir que vosté no sab qu' en forcas no més, el pobre, ja ha de gastá un dineral?

C. GUMA

El vot corporatiu y' ls obrers

ADA dia sembla més segura l' aprobació del projecte d' Administració local. Tot fa creure que las eleccions municipals vinentas se celebrarán ja de conformitat ab la nova llei. Y es sabut qu' en las eleccions municipals la nova llei introdueix el vot corporatiu, posant al costat dels regi-

dors elegits pel sufragi universal, els regidors delegats per las corporacions. El número dels segons será el d' una tersa part del número dels primers. Després de las esmenas qu' en el Cine modificaren notablement el primitiu projecte, el número de regidors corporatius queda dividit en tres classes: regidors de las corporacions burgesas, regidors de las corporacions científicas y artísticas y regidors de las corporacions obreras. Tenim, donchs, que'l nou projecte concedeix als obrers una representació municipal d' un ters del número total de regidors delegats ó corporatius.

Ab els mirallets d' aquesta aparent concessió, els mauristas y' ls nostres regionalistas han pretés casar alosas obreras y han intentat presentar la reforma com aventajosa pera la classe obrera. No hi ha res més fals. La introducció del vot corporatiu es contraria als interessos del proletari, y ho sería molt més si l' absurde sistema mixte del projecte d' en Maura, que barreja els regidors elegits per sufragi universal ab els delegats per las corporacions, se convertís més tart en sistema complet de sufragi corporatiu, cosa que al cap y al últim sería la més llogica dintre l' ordre d' ideas dels defensors del sufragi orgánich (?) corporatiu.

¿Per qué es contrari als obrers el sufragi corporatiu? Ara fa un any, ab ocasió de la forta campanya que per tot Catalunya realisaren els diputats solidaris esquerrans, vaig publicar un article titulat Els obrers y'l sufragi, del qual me sembla oportú reproduhir els paragrafs següents:

«...La insinceritat encare es més grossa quan se defensen l' sufragi corporatiu en nom del interés dels obrers.

«No caldría posar má á cap argument de carácter teóric pera provar la falsetat de l' afirmació. L' exemple viu de la realitat mundial es prou decisiu y eloqüent. Els partits obrers organissats de todas las nacions de la terra son entusiastas defensors del sufragi universal individual y directe; y aixó succeeix igualment allí hont el socialisme es un partit essencialment polítich, com á Fransa, que allí hont está constituït per una organissació sindical, com á Inglaterra y á Alemania. No s' ha vist enloch del món que las masses obreras hagin patrocinat el sufragi corporatiu. ¡Sí! tot just son els socialistes els més ardis lluytadors en pró del sufragi universal! Ells foren els qui conseguiren darrerament la seva implantació á l' Austria. Ells son els que combaten pera ferio triomfar totalment á Bèlgica, á Alemania, á Russia y á Hungria.

«...Y aquesta actitud dels obrers es llogica y es natural. La tendencia actual del obrerisme es la intervenció dels treballadors en la gobernació del Estat, ab el fi d' arribar á ferse seus els instruments de poder. La seva aspiració, en el camí legal y evolutiu, es la d' ésser majoria, per creure—ab tota la rahó—que l' emancipació total del proletari, segons el célebre aforisme de Karl Marx, ha d' ésser obra dels treballadors mateixos. Donchs bé: el sufragi universal obra als obrers las portas del poder pera'l día que'l sentiment dels propis interessos y del alt interés de la humanitat els fassi conscients, y siguin, en consecüencia, una majoria organissada. Aleshoras tindran el poder. El sufragi corporatiu, al contrari, concedeix als obrers, desseguida, una representació parcial y limitada en els organismes del Estat; però á cambi de aquesta representació, d' aquesta minoria, els impedeix que may, may, puguin ésser majoria (1). D' aquesta manera s' barra'l pas al futur imperi victoriós de la socialdemocracia y s' perpetúa la estructura present de la societat, qu' es precisament lo que' ls obrers volen destruir y substituir. D' aquesta manera la vida política y pública queda basada en las actuals classes socials, que' ls obrers socialistas han de desaparèixer, evolutivament, pacíficament, si tenen al seu servey l' arma poderosíssima del sufragi universal, y violentament, revolucionariament, si aquesta arma' ls es negada.»

Als esmentats mals fonamentals del sufragi corporatiu, se'n hi afegeixen d' altres, fills de la forma en que vé establert el vot corporatiu en el projecte maurista. En aquest projecte, com hem dit, hi ha un total de regidors corporatius, equivalent á la tersa part dels elegits per sufragi universal. Aquesta barreja illogica té un fi: el de donar un marge protector á las classes conservadoras dintre dels Ajuntaments, puig en la gran majoria dels cassos las dugas tersas parts de regidors delegats serán conservadors, defensors fermes dels interessos creats. En molts Ajuntaments, els regidors corporatius farán caure la balansa á favor d' una majoria conservadora ó reaccionaria. ¿En qué beneficiará aixó als obrers?

Además, el vot corporatiu amenssa ab pertorbar greument las societats obreras. Tenim que las societats obreras de debó, las societats de resistencia, haurán de barrejar-se en l' elecció de regidors obrers ab els patronats catòlics de Sant Joseph y de la Mare de Deu, atacantse així els fonaments mateixos de l' acció societaria ó sindicalista. Per altra part, en las societats obreras hi ha molts elements contraris á l' acció política y á pendre part en eleccions, y la nova llei, obligantlos á votar regidors, hi introdueix discórdias y lluytas interiors, sempre fatals pera' ls interessos y' ls ideals de la classe obrera.

Per todas aquestas rahons jo crech que'l vot corporatiu del projecte d' en Maura es contrari al proletari espanyol. El Consell Nacional del Partit Obrer Socialista ja va protestarne. Ara que la reforma está prop d' implantarse, es necessari que la protesta obrera's reproduxeixi y s' extengui resolutament.

A. ROVIBA Y VIRGILI

ENSOPIMENT

COM si'l fret al filtrarse per la pell invadís també' ls esperits apagant tota mena d' entusiasmes, se nota un aclapament general que té paralísada tota classe d' acció. Si es pessimisme, mala senyal pera una esperança de regeneració; si es indiferencia, ja podem renunciar á tota mena d' esperansa, perque si un pessimista pot reaccionar, un indiferent está condemnat á inutilitat perpetua.

D' aquest ensopiment general s' aprofita en Maura

(1) Solament en un cas podría admetre's el sufragi corporatiu, ó millor, per estaments, y es en el cas de que hi hagués proporció entre'l número de ciutadans de cada estament y'l nombre de representants que elegessin. Però en aquestes condicions no hi ha cap reaccionari ó conservador que'l accepti.

pera donar apariencias d' activitat á la seva vida ministerial ben negativa, pero ab semblansa de positiva si s' compara ab la vida de tot lo que'l rodeja. Els liberals, únich perill pera en Maura si estessin en situació d' ocupar el poder y greu perill pera la monarquia si no's posan en condicions d' ocuparlo al seu temps, els lliberals, que son els únichs que podrian preocupar á n' en Maura, intentan vanament reaccionar á l' esperit públich pera que' ls dongui la vida que' ls falta, y al toparse ab que'l indiferencia glassadora de l' opinió els fa impossible el bloch somniat, esbravan son disgust en lluytas tontas d' ells ab ells, acabant lo que'l indiferencia pública havia comensat y, per consegüent, inutilisante pera substituir al govern de'n Maura.

Dels republicans ni cal parlarne. No constituïm ja un perill pera la monarquia, sino que, vergonyós es dirho, som un element necessari als governs monárquichs pera donar apariencias de legalitat á las sevas tasas; y nosaltres ens conformém mansament al passiu y desayrat paper d' aguantadors de capas. Els que's cansan, com en Melquiades Alvarez, caminan dretament cap á la monarquia; els que's desenganyan, com en Nakens y en Costa, ajudan ab sas lamentacions á la general descomposició; els que's mouhen, donant apariencias de lluyta feresta á lo que no es res més que un inofensiu sport, fan us dels vells tòpicos que ja no poden convéncer sino á quatre babaus de las galerias; els catalans, que podriam donar una gallarda mostra de nostra vitalitat, som presoners d' aquest ensopiment que tot ho anula y no tenim ni forsas pera despéndrens de las malas costums apresas durant el temps que hem estat lligats ab el vell republicanisme espanyol.

La Solidaritat, esperansa pera nostra regeneració y perill positiu pera'l vigent régim, va deixar d' aprofitarse mentres tenia la forsa del sentiment públich y l' empenya de la primera embestida; avuy, refredats els entusiasmes, sorpresos per una inesperada derrota, desconfiats per mútuas acusacions d' inutilitat ó d' ambició, y víctimas també de l' ambient ensopit que's respira, la Solidaritat ha deixat d' ésser un factor important en la política, limitantse la seva esquerra á plorar las llibertats que desapareixen ab el nou projecte d' Administració local, y preparantse la seva dreta pera aprofitar las engrunas d' autonomia que'l projecte ofereix als ulls de qui vol mirarse ab forsa bona voluntat.

En tot el camp de la política espanyolisa se nota el mateix ensopiment, la mateixa descomposició, els mateixos senyals de mort. Y quan al costat de tanta inactivitat ó de tant desconcert, s' alza la figura orgullosament arrogant d' en Maura, conmemorant els seus dos anys de poder, y ab l' aplom del qui á son entorn no veu res que hi fassi nosa, convoca als seus amichs pera celebrar d' aquí á un any el tercer aniversari de governar, s' ha de confessar que la única cosa que avuy té apariencias de fortaleza, d' activitat, d' energia, de vida, es l' actual gòbern.

Y per aixó á Catalunya també al únich lloch ahont sembla que hi hagi acció, unitat, empenya, es á la dreta solidaria, perque per sas aproximacions al gòbern actual reb reflectadas las apariencias de vida que té Maura en peu, destacantse sobre sos enemichs ageguts indolentment, víctimas de l' ensopida indiferencia ó de l' infeced atabalament.

Aquest ensopiment es com una enfermetat general que patim els espanyols. No hi ha mal que duri cent anys. Confiém en que tenim cura y tant de bó quan estiguém sans ens agafin desitjos de recobrar el temps perdut.

JEPH DE JESPU

¡Val á dir la veritat,—deixant á part els repugnants incidents que l' acompanyaren—la quadruple execució de Bethune, de la qual el passat dimars va férser en Carpentras una segona edició més reduhida, no ha causat á Inglaterra cap mala impressió.

Molt al contrari. En general, els súbdits del rey Eduard han judicat el fet ab marcada complacencia, considerant que del modo que á Fransa s' havían posat las cosas, no li quedava al Govern altra solució que restablir la guillotina.

Resumint el sentiment públich inglés, el Daily Express escriu aquestas ratillas:

«Cap simpatía sentim per aquests pseudo-humanitaris que reprobhan la execució d' assassins que han matat ab tota la seva sanch freda.

«La societat té'l dret y'l deber de protegirse contra' ls seus enemichs, y la seguretat de tots exigeix el cástich d' alguns.»

«Eh?... Ja veuen á la bondadosa Inglaterra, ¡al país clàssich de la llibertat, cóm s' explican...»

Una moda que's propaga. Els dos cantons de Basilea han resolt suprimir el pressupost de cultes.

«A pesar d' aquest acord—diu candorosament un diari de la crosta de baix—Basilea no ha romput las relacions ab la Iglesia.»

En efecte, no hi ha romput las relacions. Pero li ha tancat la bossa.

Qu' es precisament la relació que la Iglesia cultiva ab més carinyo.

Y á Espanya quín día s' hi introdueix el sistema suís, basat en aquella hermosa fórmula que diu: Qui vulgui capellans, que se' ls pagui?

¿Quan el bloch dels ttrremendos anticlericals Moret, Romanones y Melquiades Alvarez obtinguin el poder y puguin desenrotllar el seu rradicalíssim programa?...

Si es aixís, ja podem seure. Perque, va l' arch.

S' ha publicat una llista dels pensionats aquéix any pera completar estudis al extranger. De Barcelona n' ha triat el ministre d' Instrucció Pública á D. Gabriel Ferrer.

Cada hù per allà hont las enfla

EL PASTOR:—Jo, en lloch de vosté, á horas d' ara ja sería á Messina.
EL CASSADOR:—¿Qué?... ¿Que creyeu qu' es terra de canills?

Comensa la festa

—Agafat bé, noya... Ara ja hem trencat el glas. Y vés que no 't fassin caure, que si tú caus, jo me 'n vaig de bigotis.

¿No 'ls sona aquest nom? Donchs ha tingut aquí, á l' any passat, la seva hora de fama... El Sr. Ferrer va ser el lloctinent del Sr. Pla y Deniel á la Junta dels vocals associats, enemics del Pressupost de Cultura. Y guanyá al mestre en la violència rabiosa de l' oposició.

Després dirán qu' á Espanya no 's premian els mèrits veritables! Ab joves aixís, ¡quin gloriós avenir pera la cultura nacional!

Ademés, el Sr. Ferrer es rich; condició que deu haver decidit al ministre á regalarli els diners del Estat.

Y vetaquí com empeném el camí de la nostra regeneració.

De lo sublim á lo ridícul no hi va sinó un pas. No 'm recorda quin intel·lectual era que ho va dir.

Y ara 'ns torna á la memoria al pensar en el projecte dels esquerristes que volen aixecar un Palau de la Democracia Catalana.

Que reflexionin els iniciadors. Un palau á Barcelona, no es un palau á... Palautordera.

Volém dir que un palau que ha de dur el nom de Catalunya no convé que per culpa de algú 's torni un Palau... solitari.

Val més que no passi de ser lo qu' es ara:
Un Palau de la Il·lusió.

God save the King!

Vé parlantse, fa días, de una próxima visita régia. El rey Eduard VII d' Inglaterra anirá á Madrid á saludar al seu nebot.

Com si ho yegessim, els de la Plassa d' Orient se desfarán en compliments y obsequis pera que 'l monarca británich se 'n entorni ben satisfet.

Y nosaltres també 'ns donarem per ben satisfets, si, al anarse'n, 'ns deixa, á cambi dels obsequis rebuts, unas engrunas de democracia de la que disfrutan els seus súbdits.

Els carlins segueixen moventse.

Don Erasme de Janer, que, com saben, es el seu capítost á Barcelona, está á horas d' ara activant la reorganización del partit.

Aquest senyor de Janer se fá un tip d' anar per las gazetillas dels diaris... Sempre organisa, sempre 's belluga, ara fa, ara destá...

Ja tenia rahó un de la boyna quan deya:

— Aixó ja no es un Erasme de Janer... Aixó ja es un Erasme de tot l' any.

Ja ho denhen haver llegit que els mauristas han celebrat un ápat á casa de don Antoni, pera commemorar el segon aniversari de l' assalt del poder y del pressupost per l' exercit conservador.

Per notícias particulars sabem que la festa resultá animadíssima. L' alegría era immensa y al final els mauristas se ballaren peteneras, en las quals el gran Lacierra se distingí especialment.

Pel telegraf sense fils, el cuyner d' en Maura ens ha comunicat el menú del banquet. Heusé aquí:

Pell del país.—Hostit de contribuyent.—Truyta de la Trasatlántica.—Estofat á la Vasco-Castellana (el telegrama, sens dubte per erro de transmissió, diu estofat en lloch de estofat).—Cervell... buyts, istil Rodríquez Sanpedro.—Bunyols d' Administració local (en colaboració ab l' acreditada bunyoleria de El periodo constructivo).—Llengua... y pochets jets.—Pastels variats (del terrorisme, de las comunicacions marítimes, etc.)

Postres: Sucre (del trust dels sucres).—Dolsos quin-queni.

Vins: Xampany Canciller Codorniu.

Qué 'ls hi sembla el menú?

Als comensals de can Maura els va semblar molt bé.

Al país, no tant.

Perque mentres els polítichs conservadors menjan, el país dejuna.

Y ja fa temps.

Ni l' obra de la Seu!

Del resultat del concurs pera la nova esquadra no se 'n sab encare res de una manera definitiva.

Pero se suposa que la balansa s' inclinará á favor dels recomanats de 'n Comillas.

Y es natural que aixís siga.

Las balansas sempre 's decantan pel costat del pes.

Y la subvenció del marqués trasatlántich per fora ha de fer bellugar els platets.

Els platets... y el bombo.

O sinó que ho diguin els diaris del trust.

Pobre Maura, quina poca confiansa té ab la quadrilla!

Cada vegada que 's presenta un debat interessant ha d' enviar cartetas als seus cunillets recomanant l' assistencia al Congrés.

Ara mateix ab l' actual discussió de las mancomunitats ha tingut que fer circular uns atents B. L. M. aconsellant no sols l' assistencia, sino la puntualitat.

Don Antón acabarà per fer imprimir premis y repartirlos als bons minyons, com á estudi.

Y, després dels de Puntualidad, vindrán els de Aseo.

Encare que aquéstos anirán més escassos, segurament...

Tractantse de diputats de la majoria, que portan sempre l' acta bruta... y devegadas las mans.

En el banquet celebrat l' altre día á casa del president del Consell de ministres en commemoració del segon aniversari del Poder Conservador, els ministres varen menjar-se un jaball.

L' any que vé, ab motiu de celebrar el tercer, es probable que 's menjin un ciervo.

Y diu que ja ho deya el ministre de la Gobernació:

—Menos mal que aquest ciervo no siga femella!

El ministre de la Gobernació, senyor La Cierva, té ja á punt de solfa un projecte de reformas en el Ram de Telégrafos, entre las quals s' hi conta l' am-

pliació de fils telegráfichs á molts poblacions d' Espanya que no 'n tenian.

La noticia no haurá pas causat gran sensació en las comarcas.

Fa tant temps que n' hi están donant de fil, els governants, al poble!

Resultat d' uns cárrechs gravíssims llensats en plena Cambra contra 'l marqués de Polavieja, s' ha donat un trist espectacle al Congrés.

El senyor marqués, segons s' assegura, per la seva part y en un acte d' heroisme, ha dit que renunciaria á la immunitat parlamentaria y que fins faria dimissió del alt cárrech que representa en el Tribunal Suprem...

¿Qué fa parat, en Cambó?

¿Qué fa callada, La Veu?

¿Per qué no surten en defensa del autor de sus días?

L' agrahiment s' ha de demostrar en las ocasions. Y la ocasió s' ha presentat, senyors lligayres!

ANAGRAMA

En el meu viatge á Total
una tot vaig veure allí
que total me feu sentí
sa bellesa angelical.

T. RUSCA

QUADRET

Sustituir els punts per lletres de manera que llegidas vertical y horizontalment diguin: 1.ª ratlla: fruita; 2.ª: ciutat africana; 3.ª: animal y 4.ª: verb.

J. MASSAGUER S. (ARTILLER)

LOGOGRIFO MODERNISTA

1	2	3	4	5	6	7	8
6	7	4	5	7	8		
4	5	8	6	2	8	7	
8		7	8	7	6		
4		5	6	5	8	8	2

Llegeixis d' esquerra á dreta y donará 'l següent resultat: 1.ª ratlla: carrer de Barcelona; 2.ª: idem; 3.ª: arma; 4.ª: gust; y 5.ª: pera fumar.

UN DEL CARRER DE CATALUNYA

TARJETA

PAU DE LA TORRA

Combinar ab aquestas lletres el nom de un poble catalá.

EDUARDILLITO SALÓ

CONVERSA

— Escolta, Quico, ¿li vols dir á la mare que 't dongui diners?

— ¿Per qué 'ls vols?

— Per anar á comprar lo que ja sab ella y que ara t' ho acabo de dir.

JOSEPH SANGENIS

GEROGLIFICH

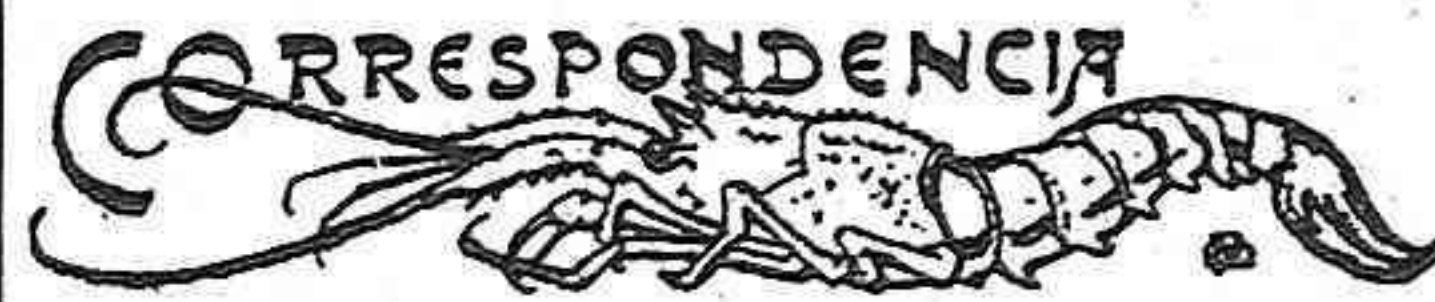
D CAMILO PI

X

NON

T

MIQUEL ROCA

Caballers: Pere Guarro, Joaquim Rosell y Vallés, Serra del cornet, Joseph Casas, Peret, J. M. Bombolina, Un del carrer de Catalunya. Un Tianench, A. Doba, Masdeu y Salvat, J. Rebroli Osma y J. Salats.—Lo d' aquesta setmana no es publicable.

Caballers: Jaume Maré, E. Gerubern, Manel B. Fontás, Un gomós, Joan Riba y Apits, J. Massaguer S. (artiller), Zoraya, Joseph Mentrut, Joan Cargols y J. Ribera.—Un día ó altre anirá.

Caballers: Enusubi Técul. Procuri en lo successiu escriurer en una sola cara; de lo contrari, no farém res.—A. B. (a) Lo rector de Vallfogona. Prenguis nota de lo que dich á l' anterior y... ¿entesos?—C. R. (Besalú): Té massa extensió. Cosas aixís, pera ser publicables, han de venir contadas en forma ben concisa; tot lo més en vint línias.—E. C. A. (Tarrasa): Tindría poch interés pera la majoria dels llegidors. Ademés, aquestas ríjadas els están bé á las ratas de sagristia. Nosaltres no 'n rebrem may de conseqüencias d' aquestas, perque com que no volém pols, no aném á l' era.—Pep Sagoné: La carta enclou poch interés y escassa picardia. Els versos senzillament inaguantables. Ho sento.—Darmstad: No, senyor; no son del nostre agrado. Y no ho son perque, ademés de no tancar ni la més infima novetat, tenen el gros defecte de ser altament rípiosos. Y aixó li dihem aixís perque es del Vendrell, que, si fós de Barcelona, li diriam d' un altra manera.—S. A. y C.: Rebut, y gracias.

—Tulinarru: No 'ns conven en. ¿Per qué?... Li diré en un pareado dels clássichs: «D' aquesta cantars, Tulinarru, —n' hi ha en cartera tot un carru.»—J. V.: En pocas ratllas anomena deu vegadas las flors... No seré pas jo qui digui que la seva prosa no es una prosa florida... Lo qu' es que son flors de monument de setmana santa, y á nosaltres ens agradan del propio vergel.—E. Vilaret: Crengui que ho sento, pero aquest cop no 'm atreixo á posarhi la conformitat. Al primer cop d' ull ressaltan dugas assonancias imperdonables.—F. Claramunt: No 'ns serveix.—Staribus: No sabríam ahont colocarho.—J. C. Sadurní: Respecte á l' anterior, tot dependrà de si 'ns vaga ó no de ferhi algunas esmenas de carácter purament literari Ja veu que aixó tampoch es assegurarli res. Y aixís s' hi trobará á cada pas... ¡Com ho vol fer!... Més ens estimém esperar ab l' ay al cor que no prometre y no cumplir. Lo d' avuy no 'ns té utilitat.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y G.ª